

ru antroponimijske formule, učestalost pojedinih osobnih imena i prezimena, njihove grafijske, fonološke, morfološke i tvorbene značajke itd. To je ujedno prvo u nizu od šest izlaganja posvećenih onomastičkim i sličnim temama. *Onimija Lovranštine u urbarima Pazinske grofovije iz 15. i 16. stoljeća* Markusa LEIDECKA obuhvaća antroponime i toponime Lovranštine sadržane u urbarima Pazinske grofovije iz 1498., 1571., 1573. (1578.) godine. Sveti Mihovil, zaštitnik Lovranske Drage, bio je poticaj Majji CERIĆ da obradi temu: *Sv. Mihovil, zaštitnik Lovranske Drage – onomastički pogled na osobno ime Mihovil*. Pod naslovom *Antroponimija u ispravama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća* Robert DORIĆ i Ivana ETEROVIĆ izvijestili su o osobnim imenima, prezimenima i nadimcima zablježenima u oporukama koje se čuvaju u Državnome arhivu u Rijeci, pisanim talijanskim jezikom u periodu od 1756. do 1796. godine. Igor ETEROVIĆ,

Frane BABIĆ i Boris MIŠĆENIĆ podastri su *Nacrt toponomastičkoga istraživanja Lovranščine* u kojem su predstavili četiri koraka u istraživanju toponimije Lovranščine, a Roberto ŽIGULIĆ govorio je o *Stanovništvu južnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću*. Posljednjim izlaganjem, *Liturgijski predmeti od plemenitih metala u župnoj crkvi Svetog Jurja u Lovranu*, Mateja JERMAN obogatila je naše znanje o lovranskoj spomeničkoj baštini opisom umjetničkoga obrta s kraja 16. pa sve do 19. stoljeća.

Iz osvrta na izlaganja razvidno je da ona ne pristaju u jednakoj mjeri u tematski okvir časopisa *Slovo*, ali svaki prilog na svoj način upotpunjuje demografsku, povijesnu, kulturnu i jezičnu sliku ovoga zanimljivoga glagoljaškoga područja. I na kraju, pohvala organizatoru trećega po redu znanstvenoga skupa u Lovranu – Katedri Čakavskoga sabora Lovran.

JASNA VINCE

GLAGOLJICA: TRAJNI PEČAT HRVATSKE PISMENOSTI I IDENTITETA

Izložba *Glagoljica: trajni pečat hrvatske pismenosti i identiteta*
(Šopron, 11.–31. svibnja 2013.)

U Muzeju Lábasház u Šopronu otvorena je 11. svibnja 2013. godine izložba *Glagoljica: trajni pečat hrvatske pismenosti i identiteta*, koju su organizirali Muzej grada Šoprona, Hrvatska samouprava Grada Šoprona, Čakavska

katedra Šopron, Katedra Čakavskoga sabora Općine Mošćenička Draga, Općina Mošćenička Draga i Turistička zajednica Mošćenička Draga. Povod je organizaciji izložbe obilježavanje 480. obljetnice dolaska Hrvata u Gradišće

(1533.).

Izložba se sastojala od triju dijelova koji su predstavili različite segmente glagoljske baštine. Prvi dio, *Budi volja tvoja – hrvatski Očenaši u glagoljskim rukopisima*, izložba je izdavačke kuće Erasmus naklada, nastala u suradnji s autoricama Anicom Nazor i Vjerom Reiser te s knjižnicama i arhivima u Hrvatskoj i inozemstvu. Izložba je prvobitno zamišljena kao promidžba istoimene knjige u izdanju Erasmus naklade, a u samostalnom je obliku već predstavljana publici izvan Hrvatske (u Austriji i Njemačkoj). Riječ je o plakatima sa slikovnim reprodukcijama teksta *Očenaša* iz osamnaest hrvatskoglagoljskih rukopisnih spomenika 14. i 15. stoljeća, popratnim tekstovima Anice Nazor i ilustracijama Vjere Reiser. Plakate je dizajnirao Zlatko Rebernjak.

Drugi dio izložbe, *Ispravci Svetog pisma iz 16. st.*, posvećen je glagoljici u Gradišću, a pripremio ga je domaćin, Muzej Lábasház. U središtu su pozornosti ispravci (*Errata corrigé*) izdanja prvoga hrvatskoga prijevoda Novoga zavjeta koji su u dva dijela glagoljskim tiskom objavili hrvatski protestantski pisci Stjepan Konzul i Antun Dalmatin u Urachu 1562. i 1563. godine. Ispravci, kojih ima čitav arak, pronađeni su prigodom nedavne restauracije u koricama primjerka ćirilicnoga izdanja Novoga zavjeta iz 1563. godine koji se čuva u evangeličkom arhivu u Šopronu. Pronalaskom ispravaka broj se dosad poznatih uraških glagoljskih izdanja popeo na četnaest. Uz *Errata*

izložen je i restaurirani primjerak ćirilicnoga izdanja i pretisak glagoljskoga izdanja. Vrijedan je izložak i zadnji list latinskoga *Klimpuškoga misala* iz biskupijskoga arhiva u Đuru (Juri) u Mađarskoj. Misal je tiskan 1501. za Ostrogonsku nadbiskupiju, a u župu Klimpuh (Klingenbach) u austrijskom dijelu Gradišća dospio je 1504. godine. Na zadnjem listu toga misala sačuvan je najstariji trag hrvatske pismenosti u Gradišću, u njezinoj poslovičnoj trojnosti: tekst *Očenaša* i uskrnsne pjesme *Kristuš je gore ustal* pisan bosančicom 1564. godine, ispod njih latinska bilješka Jurja Vukovića (?; Voccoüijcs) iz Jastrebarskoga iz 1561. i komentar na latinskom i na hrvatskom jeziku latinicom, te na dnu lista bilješka na kurzivnoj glagoljici (*Zdravo budi Bošje*), koja se u literaturi interpretira kao pozdrav čitateljima (N. Benčić), ali čini se da bi to mogao biti početak druge pjesme (usp. euharistijsku pjesmu *Zdravo budi, Božje telo* iz *Pavlinске pjesmarice*). Pretpostavlja se da je autor ćirilicnoga dijela bio glagoljaš jer je u hrvatskom tekstu *Očenaša* upotrijebio crkvenoslavenski izraz *ot nepriasni*. Osim toga, uz Vukovića su potpisana još dvojica svećenika, Filipović i Živanić, od kojih se drugi titulom »pop« deklarira kao glagoljaš. Glavnoj je vitrini dodana još jedna u kojoj su izloženi neki suvremeni uporabni predmeti na kojima se nalazi glagoljica, bilo kao pismo ili kao ukras.

Treći dio izložbe, *Glagoljica u Brseču, Mošćenicama i Mošćeničkoj Dragi*, pripremila je Katedra Čakav-

skoga sabora Općine Mošćenička Draga u suradnji sa Staroslavenskim institutom iz Zagreba, Arhivom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatskim državnim arhivom u Zagrebu, Državnim arhivom u Pazinu, Državnim arhivom u Rijeci i Udrugom Jenio Sisolski iz Brseča. Izložba je na 16 plakata predstavila izbor iz sačuvanih brsečkih i mošćeničkih glagoljskih spomenika, pa su tako prikazani neki od epigrafskih spomenika, dva spomenika javnoga prava (*Kožljački razvod* iz 1395. godine i *Mošćenički urbar* iz 1622. godine), nekoliko privatnopravnih dokumenata (isprava) i *Žgombićev zbornik* iz 16. stoljeća kao reprezentativna zbirka srednjovjekovnih književnih tekstova čiji je najmlađi dio, kako se pokazalo u novije vrijeme, prepisan u Mošćenicama. Autorica je tekstova izložbe Sandra Sudec, a dizajn plakata potpisuje Maja Franković.

Na otvorenju izložbe okupljene su u ime domaćina pozdravili gradonačelnik Šoprona Fodor Tamás, saborski zastupnik grada Šoprona Matija Firtl, predsjednik Hrvatske samouprave Grada Šoprona Ferenc Payrits (Franjo Pajrić), a u ime hrvatskih suorganizatora načelnik Općine Mošćenička Draga Ratko Salamon i članica predsjedništva Katedre Čakavskoga sabora Općine Mošćenička Draga Elena Rudan. Izložbu je otvorio veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Mađarskoj Gordan Grlić Radman. Nakon otvorenja uslijedila su prigodna izlaganja vezana uz teme izložbe: Sandra Sudec iz Staroslavenskoga instituta izvijestila je o *Glagoljici u okolici Mošćeničke Drage*, a Alojz Jembrih s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu o *Uraškoj tiskari i glagoljskim knjigama*.

SANDRA SUDEC

TREĆOREDSKA GLAGOLJAŠKA TRADICIJA U EUROPSKOM KONTEKSTU

Međunarodni znanstveni skup *Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu* (Zagreb, 27. i 28. rujna 2013.)

U Zagrebu je 27. i 28. rujna 2013. održan Međunarodni znanstveni skup *Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu*. Izravan povod bila je proslava 1150. godišnjice misije sv. Ćirila i Metoda u Moravskoj (863.–2013.) koja se 2013. svečano obilježavala širom slavenskoga svijeta.

Sa željom njezina dostojna obilježavanja i u Hrvatskoj, *Trećoredska se glagoljaška tradicija u europskom kontekstu* nadovezala na svijetli trag koji su Sveta Braća ostavila u našim krajevima zahvaljujući glagoljici i staroslavenskomu jeziku u liturgiji i svetopisamskim tekstovima. Skup su organizirali